

14 вересня 2017

Особливості реформування ринку природного газу: нова модель за пропозицією СЕС

Андрій Коболєв,
голова правління
Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України»

Головною невирішеною проблемою ринку природного газу України є повна відсутність конкуренції в роздрібному сегменті, а також обмежена конкуренція в оптовому. Якщо просто, ані народ України, ані її міжнародні партнери не бачать, що ринок існує

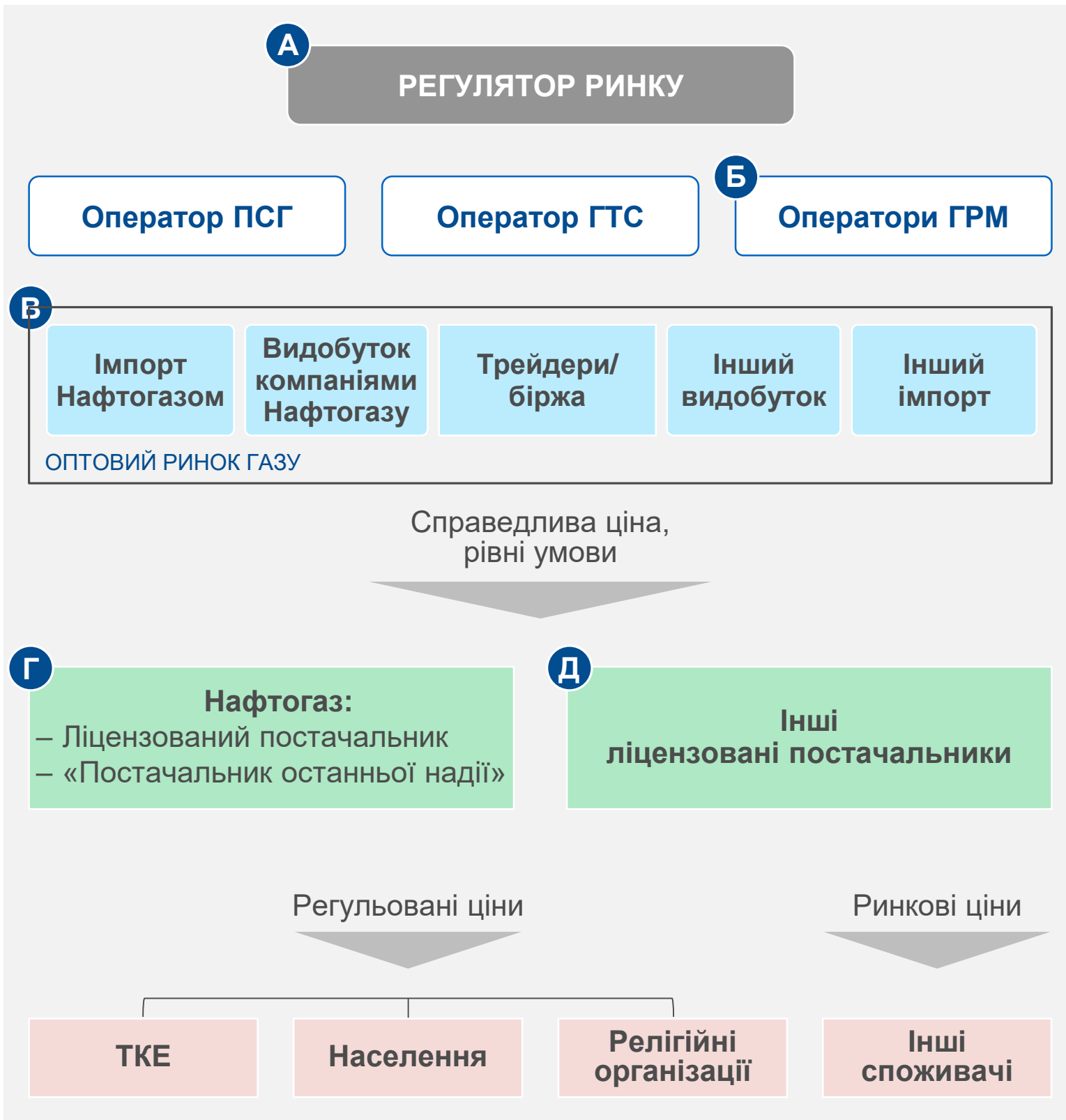
Таке становище пов'язане із цілим комплексом причин:

- Діє ПСО → адміністративне обмеження ціни, яке охоплює 60% ринку
- Ринкова ціна вище регульованої на ~40% → ніхто не хоче виходити на регульований ринок → відсутність конкуренції → споживачі не сприймають ціну як економічно обґрунтовану
- Де факто роздрібні постачальники та оператори ГРМ не розділені, а ~80% ринку належить групі з проблемною репутацією
- Газбути не несуть ризик об'єму і ціни, використовують неефективність ринку, та на думку СЕС, зловживають своїм монопольним становищем
- Недовіра до операторів ГРМ, які заробляють не на підвищенні ефективності (чесний стимулюючий тариф), а на схемах
- Відсутність прозорого та зрозумілого європейського законодавства – у 2015 році замість впровадження європейських кодексів створено «український велосипед»
- Нежиттєздатна модель ТКЕ
- Субсидії охоплюють 50% домогосподарств, при цьому відсутня ефективна система, яка б стимулювала заходи, спрямовані на енергозбереження та енергоефективність

«У своєму умовному погодженні від 7 березня 2017 Секретаріат Енергетичного Співтовариства зробив висновок, що спецобов'язки, покладені Кабінетом Міністрів України згідно Постанови № 187, є надмірними, порівняно з тим, що насправді необхідно для задоволення суспільних та економічних інтересів, задля яких вони [обов'язки] покладаються – а саме, гарантовані поставки найбільш вразливим сегментам ринку – і тому є непропорційними та такими, яким бракує прозорості та законної визначеності»

Секретаріат Енергетичного співтовариства, пояснювальна записка до проекту ПСО від 18 серпня 2017 року

Модель ринку газу, запропонована СЕС у проекті ПСО

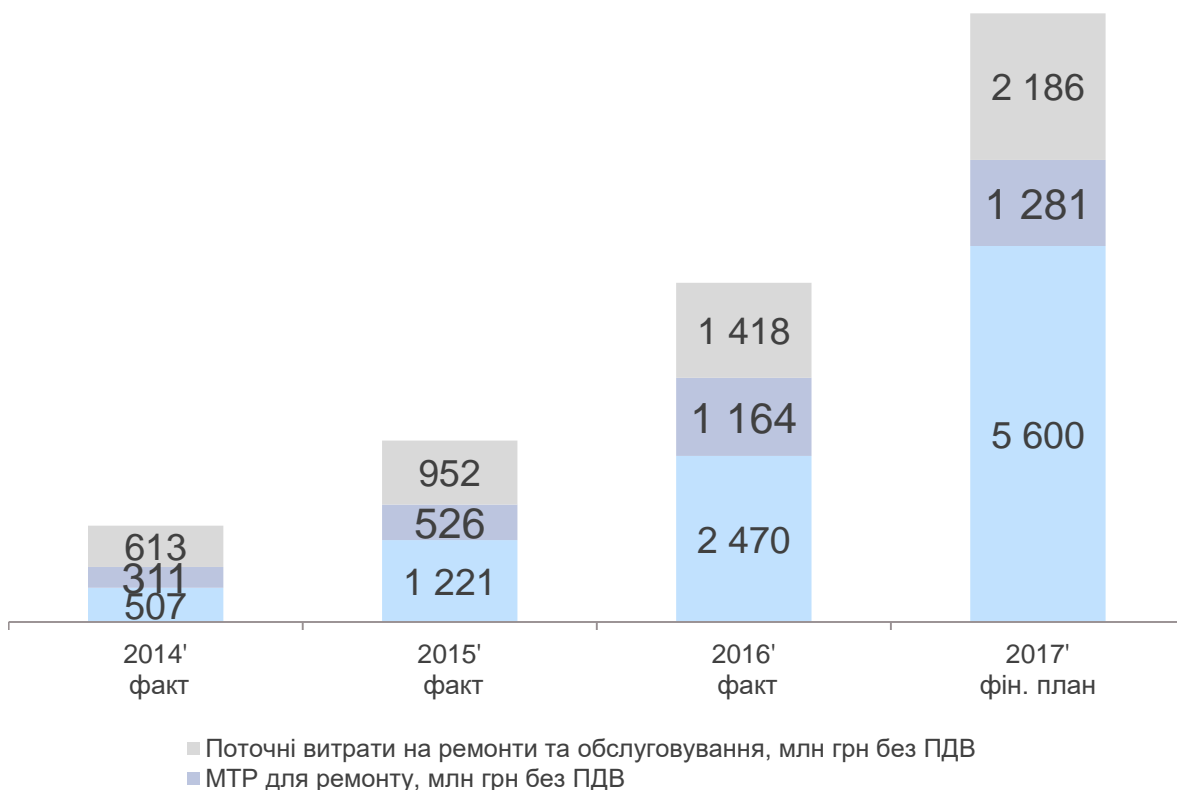
- А** Відповідальність НКРЕКП →
 - Контроль за прозорістю, забезпечення справедливих умов для учасників ринку та захист прав споживачів
 - Аналіз та звітування про достатність та доцільність продовження цінового регулювання
 - Моніторинг виконання ПСО на ринку
- Б** Відповідальність операторів ГРМ →
 - Забезпечення недискримінаційного доступу постачальника до споживача, вкл.:
 - Безкоштовне розкриття інформації щодо споживачів та обсягів їх споживання будь-якому постачальнику на його запит
- В**
 - Оптова ціна є справедливою, ринковою та прозорою для усіх учасників ринку, вкл. для ПСО постачальників
 - Рівні умови закупівлі газу від газовидобувних компаній групи Нафтогаз для усіх учасників
- Г**
 - З Нафтогазу знімаються зобов'язання щодо формування ресурсу і продажу газу на пільгових цінах газзбутам
 - Нафтогаз забезпечує ресурс природного газу для ТКЕ в опалювальний сезон (для потреб населення та релігійних організацій)
 - Нафтогаз може постачати населенню напряму
 - ТКЕ вільні змінити постачальника
- Д**
 - Роздрібні ПСО постачальники забезпечують газ для населення та релігійних організацій
 - Споживач може вільно обирати постачальників
 - Постачальники повинні мати фінансові та інші ресурси, щоб гарантувати споживачу необхідні обсяги газу за фіксованою ціною

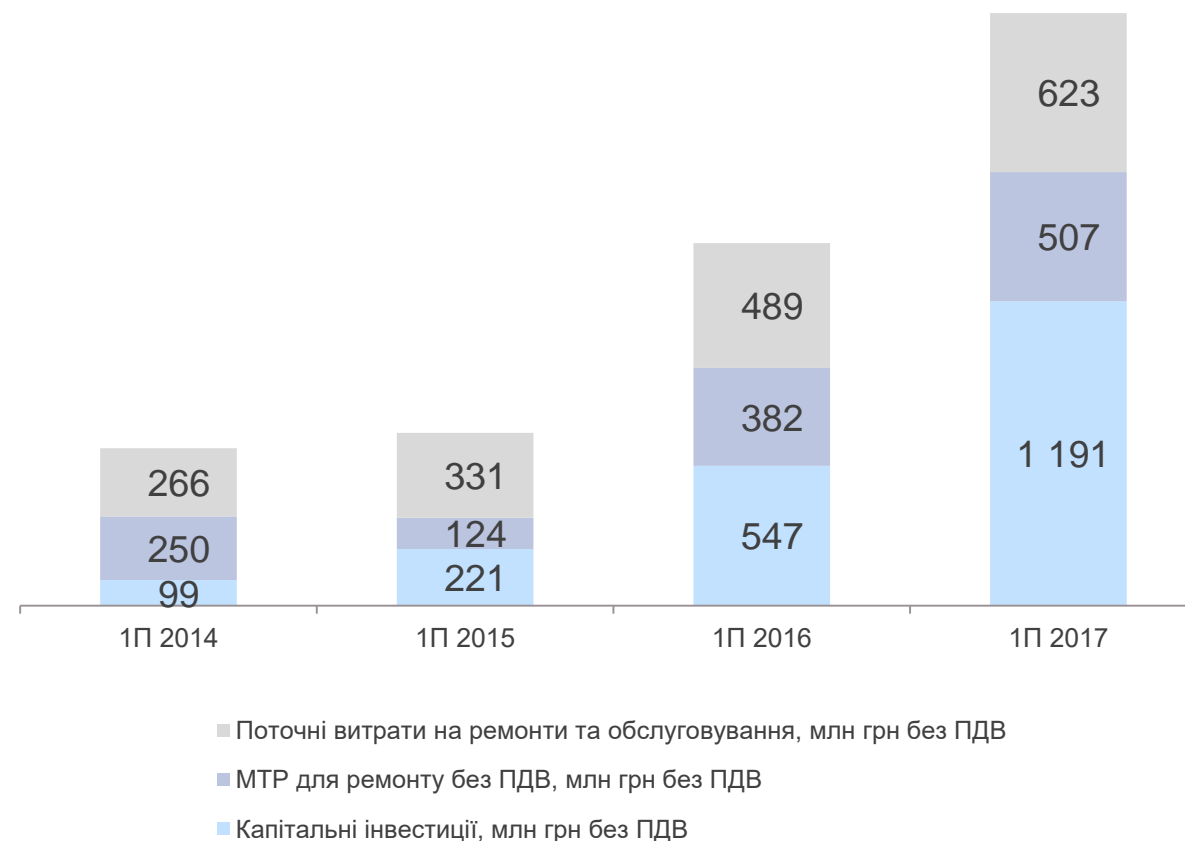
НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ
НАФТОгаз
У К Р А Ї Н И

Додатки

Капітальні інвестиції та поточні витрати на ремонт та обслуговування ПАТ "Укртрансгаз" за 2014-2017 рр.

Капітальні інвестиції та поточні витрати на ремонт та обслуговування ПАТ "Укртрансгаз" у I півріччі 2014-2017 рр.

У цілому, за 6 місяців поточного року Укртрансгаз профінансував модернізацію та технічну підтримку об'єктів газотранспортної системи України в сумі 2,321 млрд грн. (капітальні інвестиції – 1,191 млрд грн., ремонт та технічне обслуговування – 507 млн грн., забезпечення ремонтів матеріально-технічним ресурсами – 623 млн грн.), що на 64% більше ніж за аналогічний період минулого року, а також в 3,5 рази перевищує відповідні показники за I півріччя в 2015 та 2014 роках.

Мета

Побудова
ліквідного ринку
природного газу

Забезпечення
ефективності
оператора ГТС

Збереження
транзиту після
2019, протидія
обхідним
інфраструктурним
проектам

Ефект від залучення кваліфікованого західного партнера:

- Сприяння встановленню недискримінаційних умов доступу до української ГТС
- Запровадження провідних європейських практик та компетенцій на ринку газу, що покращить його ефективність
- Забезпечення послідовності та зрозумілості правил роботи ринку газу, що збільшить конкуренцію, зокрема, з боку європейських газових компаній
- Впровадження оператором ГТС європейських стандартів прозорості, доброспорядності та верховенства права, що в загальному підсумку покращить його операційну ефективність (у тому числі за рахунок швидшого виявлення та боротьби з корупцією)
- З огляду на зазначене, залучення партнера до управління ГТС забезпечить довіру європейських газових компаній до неї і бажання бути безпосередніми замовниками послуг транзиту у оператора ГТС.
- Європейський партнер також надасть додаткові аргументи газовим компаніям Європи вимагати у Газпрома перенесення точок передачі природного газу на україно-російський кордон

Після залучення західного партнера європейські покупці Газпрому будуть зацікавлені виступати безпосередніми замовниками послуг транзиту через Україну у оператора ГТС. У них з'являться вагомі причини вимагати перенесення точок передачі газу на східний кордон з Росією. Відмова Газпрому буде розцінюватися як антиконкурентна поведінка, що є безпосереднім предметом розгляду DG-Competition

Європейські покупці природного газу у Газпрому, такі як Eni, OMV, Engie, Uniper, BOTAS тощо можуть скористатися значними перевагами, отримуючи природний газ на українсько-російському кордоні, **особливо враховуючи, що:**

- західний партнер забезпечить необхідний рівень комфорту з точки зору **безпеки постачання**
- починаючи з 2020 року тарифи на транспортування знизяться в десять разів, що зробить український маршрут надзвичайно привабливим для європейських замовників послуг транспортування

Понад 80 млрд м³/р. природного газу, що купується європейськими компаніями у Газпрому, можуть бути поставлені на українсько-російському кордоні, забезпечуючи:

- гнучкість у доставці газу до різних ринків
- справедливу ціну доступ до значних обсягів газосховищ України
- низьку вартість транспортування

Виконання яких умов потрібно для залучення міжнародного партнера для оператора ГТС?

- Західні компанії будуть зацікавлені стати партнерами в управлінні ГТС за умови, що оператор ГТС буде:
 - з прозорими зрозумілими грошовими потоками, які формуються за рахунок регульованих тарифів, встановлених за загальноєвропейськими підходами, виходячи із замовленої потужності 110 млрд м³/р. до 2020 р.
 - із зрозумілими профільними активами, персоналом та іншими ресурсами
 - з незалежною наглядовою радою
 - з реформованою системою корпоративного управління
 - таким, що не піддається політичному тиску